

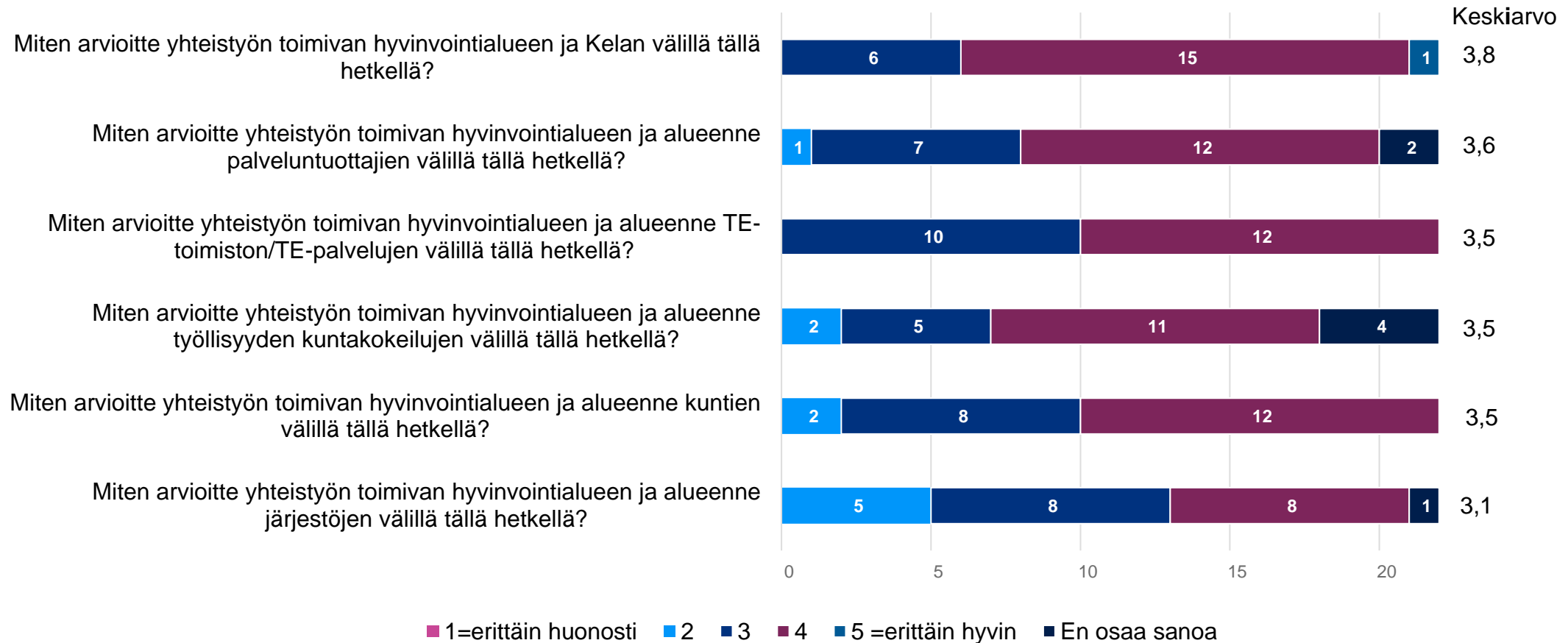
Teema 3: Työllistymisen ja työkyvyn tuen sote-palvelujen yhteistyö ja yhdyspinnat

tutkimuspäällikkö Peppi Saikku, THL
erityisasiantuntija Ellen Vogt, Hyvil

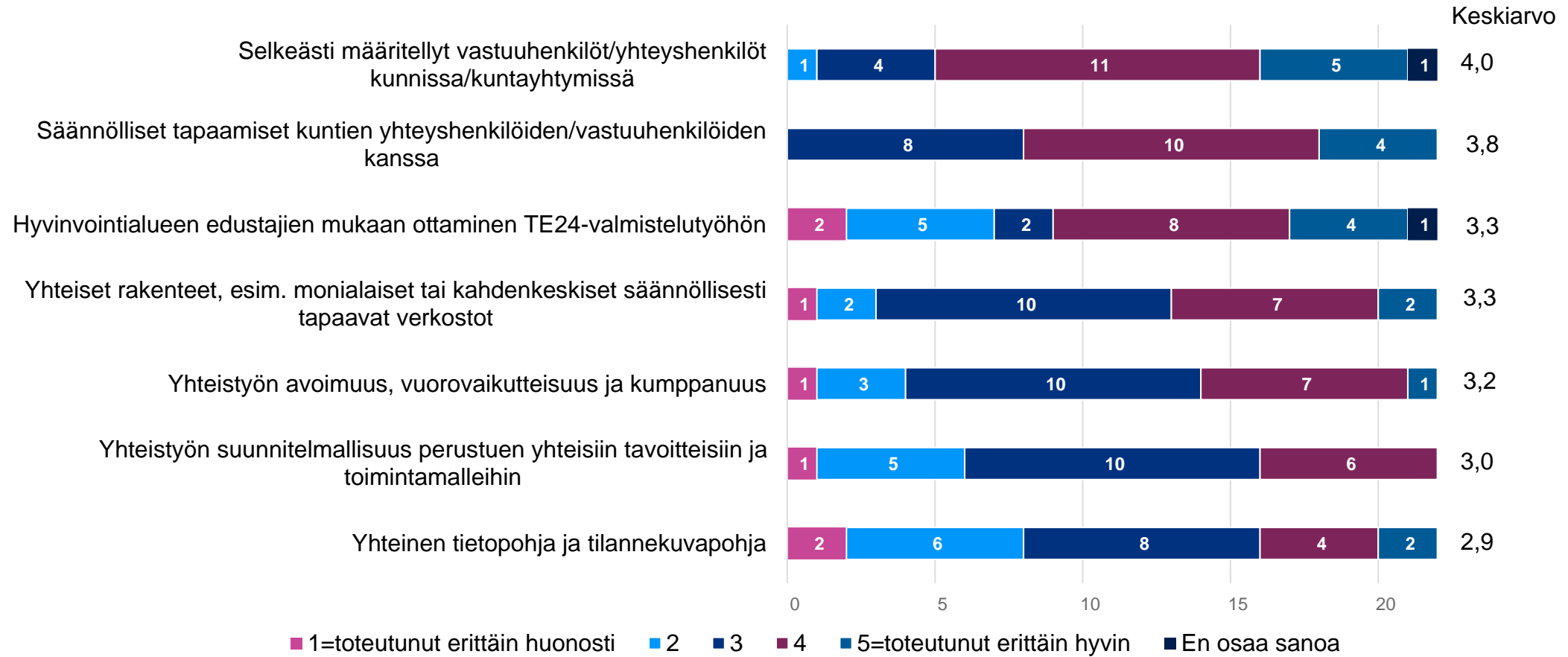
Alaluvut julkaisussa

- Yhteistyö ja sen toimivuus sidosryhmien kanssa
- TYP-toimintamalli (ei HUS-yhtymä)
- Yhteiset sopimukset ja tavoitteet
- Hyvinvointialueiden toiveet TE2024-uudistuksen valmisteluun

Yhteistyön toimivuus sidosryhmien kanssa työikäisten työllistymisen ja työkyvyn tuen soite-palvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa (n=22)

Miten seuraavat asiat ovat toteutuneet hyvinvointialueenne kuntien kanssa työllistymisen ja työkyvyn tuen sote-palveluihin ja työllisyydenhoidon yhdyspintaan liittyvässä yhteistyössä? (n=22)

TYP-toimintamalli

- Työllistymistä edistävällä monialaisella yhteispalvelulla (TYP) tarkoitetaan työ- ja elinkeinotoimiston, hyvinvointialueen ja Kansaneläkelaitoksen yhteistoimintamallia.
- Lainsäädäntö muuttuu 2025: Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä (381/2023) ns. TYM
 - Asiakkailta ei enää edellytetä tiettyä työttömyyden kestoja, vaan riittää, että asiakkaalla on työllistymiseen vaikuttavia työ- ja toimintakyvyn rajoitteita tai elämänhallinnan ongelmia, jotka eivät ratkea yksinomaan viranomaisten välisellä konsultaatiolla
 - Asiakaskunnan rakenteen muutos ja asiakasmäärän kasvu
 - Laissa säädetään myös nuorten työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteispalvelusta, ts. Ohjaamoista
 - Erillinen yhteistyörakenne
- Vuoden 2023 lopussa TYP-asiakkaana oli noin 32 000 henkilöä.

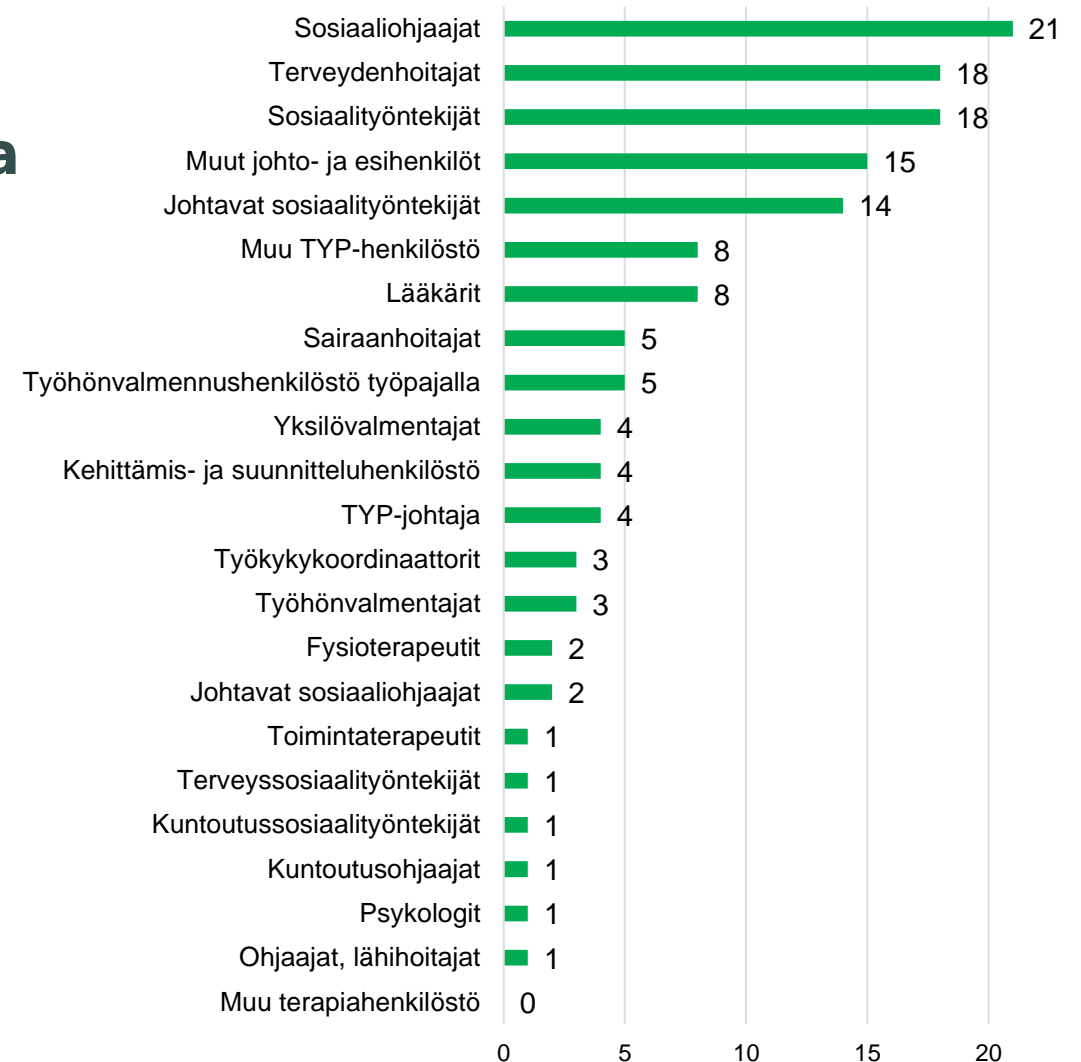
TYP-toimintamallin organisoituminen hyvinvointialueiden näkökulmasta

- Hyvinvointialueilla toimi 1-2 TYP-johtoryhmää
- Hyvinvointialueilla toimi 1-18 TYP-verkostoa
- Hyvinvointialueilla oli 0-3 yhteistä TYP-toimipistettä
- TYP-toiminnan johtamista koskeva kysymys osoittautui yllättävän vaikeaksi
- TYP-johtajat olivat useimmiten kunnan palveluksessa

Hyvinvointialueen palveluksessa olevien TYP-toimintamallin mukaista työtä tekevien ammattiryhmäjakauma (n=22)

- Kokoaikainen henkilöstöresurssi oli keskimäärin vähäistä:
 - useimmiten sosiaaliohjaajissa (15 aluetta), sosiaalityöntekijöissä (13 aluetta) ja terveydenhoitajissa (9 aluetta)
- Henkilöstöresurssit koettiin riittämättömiksi
 - ammattiryhmistä nostettiin esiin erityisesti lääkärit, terveydenhoitajat ja sosiaaliohjaajat

■ Kuinka monella alueella hyvinvointialueen työntekijöitä TYP-työssä

TYP-toimintamallin asiakkaat ja sote-palvelut

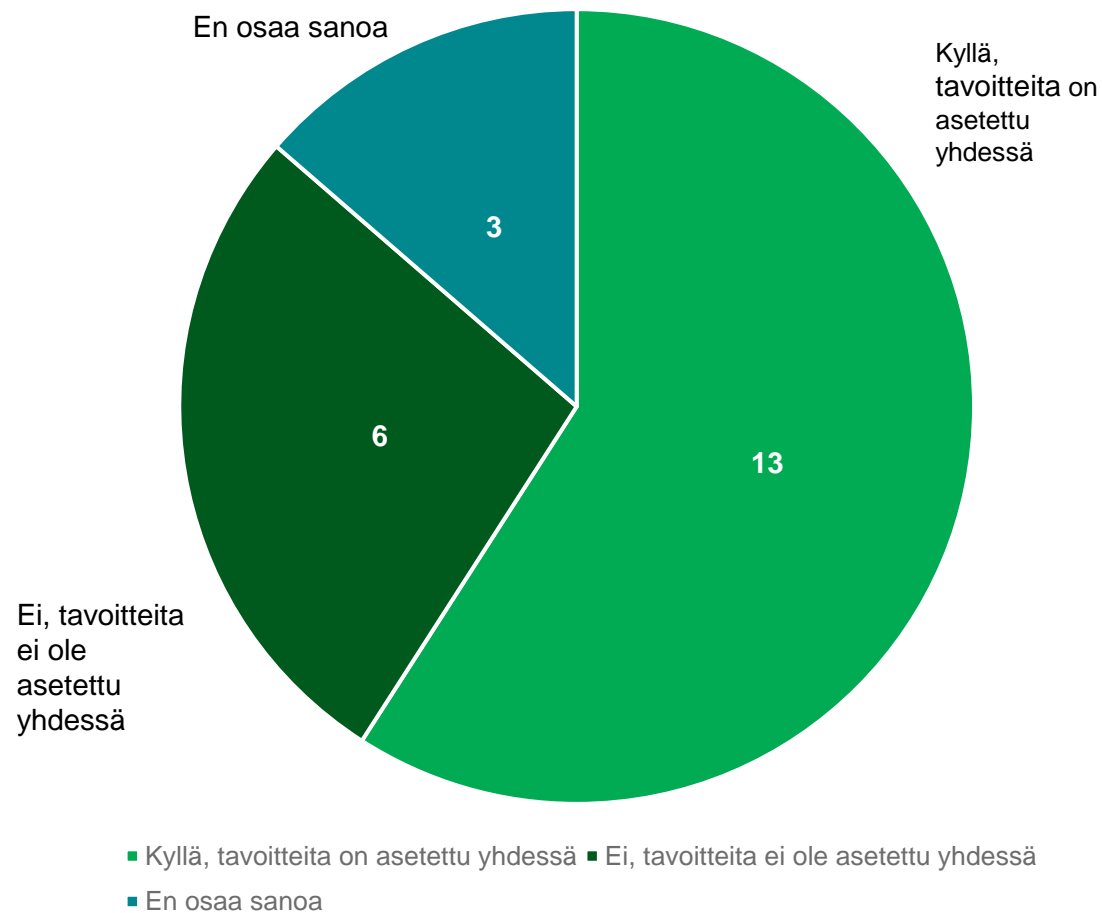
- Asiakkaaksi ohjattiin ensisijaisesti TYP-lain mukaiset kriteerit täyttäviä asiakkaita (pitkittyneesti työttömät työnhakijat).
- Eri hyvinvointialueilla saattoi kuitenkin olla painotuksia, kuten työ- ja toimintakyvyn haasteita omaavat asiakkaat tai asiakkaat, joilla on näkymä työllistymiseen muutaman vuoden sisällä.
- Keskeisiä sote-palveluja TYP-toimintamallin asiakkailla ovat kuntouttava työtoiminta ja työttömien terveystarkastus, joita tarjottiin kaikilla hyvinvointialueilla osana TYP-palvelua.
- Muita usein mainittuja palveluja olivat sosiaalinen kuntoutus, toiminta- ja työkyvyn sekä kuntoutustarpeen arviointi, lääkäripalvelut sekä mielenterveyteen ja päihteisiin liittyvät palvelut.
- Vain kahdella alueella tuotiin esiin kehitysvammaisten tai vammaisten työtoiminta tai työhönvalmennus osana TYP-palvelua.

TYP-toimintamallin tulevaisuus > TYM

- TYP-toimintamallin osalta suurin muutos on vasta tulossa.
- TYM-uudistuksessa kehittämistarpeiksi hyvinvointialueilla koettiin etenkin:
 - TYM-lain mukaisten asiakaskriteerien tarkentaminen
 - Toiminnan läpivirtavuuden kehittäminen
 - Terveystuon saaminen mukaan toimintaan nykyistä vahvemmin
 - Monialaisen yhteistyön tarkoituksen selkeyttäminen
 - TYM-toiminnan organisointi ja johtaminen erityisesti silloin, kun hyvinvointialueen on neuvoteltava useamman työllisyysalueen kanssa.
- Uusi TYM-laki mahdollistaisi TYP-toiminnan hahmottamisen uudella tavalla, onko siihen halua?
- Hyvinvointialueiden näkökulmasta työnjako tulevan TYM-toiminnan ja työkyvyn tiimien välillä on yksi asia, jota tulisi pohtia.

Tavoitteiden asettaminen sidosryhmien kanssa (n=22)

- Valtaosalla hyvinvointialueista oli asetettu yhteisiä tavoitteita sidosryhmien kanssa työllistymisen ja työkyvyn tukeen ja/tai työllisyydenhoitoon.
- Yleisimmin yhteisiä tavoitteita oli asetettu TYP-johtoryhmissä.
- Keskeisiä tavoitteita olivat moniammatillisen toimintamallin ja käytäntöjen luominen alueilla.
- Joillain alueilla tavoitteet liittyivät yksityiskohtaisemmin esim. aktivointiasteeseen tai työllistyneiden määrään.

Työllisyysalueet ja hyvinvointialueet 2025

- 5 työllisyysaluetta (ml. Helsinki) on maantieteelliseltä alueeltaan yhteneviä hyvinvointialueen toimialueen kanssa.
- 7 hyvinvointialueella on yhtenevät maantieteelliset ulko-rajat työllisyysalueiden kanssa, mutta hyvinvointialueen toimialueella on kaksi tai useampia työllisyysalueita.
- 5 työllisyysaluetta ulottuu kahden hyvinvointialueen toimialueelle, mikä vaikuttaa 10 hyvinvointialueen toimintaan
- Kuvan lähde:

<https://www.kt.fi/sites/default/files/media/document/tyollisyysalueet-kartalla-2024.pdf>

Hyvinvointialueiden toiveet TE024-uudistukseen

- Osa hyvinvointialueista koki, että heidät oli otettu hyvin mukaan TE2024-valmistelutyöhön, osa ei.
- Vastauksissa korostui toive, että valmistelutyössä huomioitaisiin nykyistä paremmin monialaista tukea tarvitsevat työnhakijat ja ymmärrettäisiin sote-palvelujen rooli ja järjestämisvastuun rajat tämän kohderyhmän osalta.
- TE2024-valmistelussa mukana olo koettiin tärkeäksi, ja mukaan toivottiin edustusta niin hyvinvointialueiden johdosta kuin työntekijöistä.
- Valmistelutyöhön osallistuminen saatettiin myös kokea kuormittavaksi oman työn ohella.
- Valmistelua ei kaikilla alueilla koettu riittävän tavoitteelliseksi ja selkeäksi: esimerkiksi resurssikysymyksiin käytetään paljon aikaa, vaikka niukat resurssit ovat pysyvä tilanne.